

มุมมองสิทธิ

ปีที่ 19 ฉบับที่ 5 พฤษภาคม 2563

วาระ 3 ปี แห่งการขับเคลื่อนหลักการชี้แนะว่าด้วย ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย สู่การขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

ในวาระครบรอบ 3 ปีของการขับเคลื่อนหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (The United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : UNGPs) ในประเทศไทย นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประธานคณะทำงานขับเคลื่อนธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาที่ยั่งยืน เปิดเผยถึงความก้าวหน้าของไทยในฐานะประเทศแรกและประเทศเดียวในภูมิภาคเอเชียที่ประกาศใช้ ‘แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน’ (National Action Plan on Business and Human Rights : NAP) อย่างเป็นทางการ

จุดตั้งต้นรูปธรรมของการขับเคลื่อนเรื่องธุรกิจกับสิทธิฯ ในประเทศไทย

ย้อนไปเมื่อ 31 พฤษภาคม 2560 จุดตั้งต้นอย่างเป็นทางการในการขับเคลื่อนเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยเกิดขึ้นจากการลงนามใน ‘ปฏิญญาความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ’ ระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) หน่วยงานของรัฐ ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงพาณิชย์ และองค์การภาคธุรกิจ ได้แก่ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และสมาคมเครือข่ายโกลบอลคอมแพคแห่งประเทศไทย โดยมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นสักขีพยาน ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพฯ

“ที่ผ่านมา กสม. ได้รับเรื่องร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องจากการดำเนินธุรกิจมากกว่า 2,000 เรื่อง โดยมักเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมทั้งในประเทศและต่างประเทศซึ่งเป็นการลงทุนโดยบริษัทสัญชาติไทย เช่น ธุรกิจพลังงาน เหมืองแร่ เขตเศรษฐกิจพิเศษ โครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ รวมทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานซึ่งมักประสบปัญหาการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน

กสม. ตระหนักว่าการตามแก้ไขปัญหารายกรณีในลักษณะการทำงานที่แยกส่วนกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ย่อมเป็นภารกิจที่ไม่มีวันจบสิ้น จึงเห็นว่าทุกภาคส่วน ทั้งภาคธุรกิจซึ่งมีความเสี่ยงต่อการกระทำละเมิด ภาครัฐซึ่งเป็นผู้กำกับดูแล และ

(อ่านต่อหน้า 2)

สารบัญ

วาระ 3 ปี แห่งการขับเคลื่อนหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย สู่การขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
มุมสะท้อน **หน้า 2**

วิกฤตโควิด 19 : ข้อจำกัดด้านสิทธิมนุษยชนสู่ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม
17 พฤษภาคม วันสากลเพื่อยุติความเกลียดกลัว คนรักเพศเดียวกัน คนข้ามเพศ และคนรักสองเพศ (IDAHOT) **หน้า 5**

ภาพกิจกรรม **หน้า 7**
3 พฤษภาคม วันเสรีภาพสื่อมวลชนโลก (World Press Freedom Day) **หน้า 8**

มุมมอง

ในวาระครบรอบ 3 ปี ของ ‘ปฏิญญาความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ’ ระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) หน่วยงานของรัฐ และองค์กรภาคธุรกิจ มุมมองสิทธิฉบับนี้ขอเชิญชวนผู้อ่านติดตามความก้าวหน้าเชิงรูปธรรมและก้าวต่อไปของการขับเคลื่อนเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยผ่านการให้สัมภาษณ์ของนางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาที่ยั่งยืน

ต่อด้วยบทความกรณีวิกฤตโรคโควิด 19 ที่ชวนให้ผู้อ่านได้ฉุกละหุกถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นผลกระทบหนึ่งจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคที่หลายคนอาจมองข้ามไป ปิดท้ายด้วยสาระความรู้เนื่องในวันสำคัญด้านสิทธิมนุษยชนประจำเดือนพฤษภาคม ได้แก่ วันสากลเพื่อยุติความเกลียดกลัว คนรักเพศเดียวกัน คนข้ามเพศ และคนรักสองเพศ (IDAHOT) และวันเสรีภาพสื่อมวลชนโลก

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มุมมองสิทธิ

ปีที่ 19 ฉบับที่ 5 พฤษภาคม 2563

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

ประธานกรรมการ : นายวิส ตังสมิตร

กรรมการ : นางฉัตรสุดา จันทร์ดียิ่ง
นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์
นายสมณ พรมรส
นางสาวอารีวรรณ จตุทอง
นางกิริมย์ ศรีประเสริฐ
นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เลขาธิการ : นายบุญเทื้อ สมนึก

รองเลขาธิการ : นางสาวตญา กอบศิริกาญจน์
นางสาวอัจฉรา วายากุล
นายอัญญาธิรัฐ เองด้วง

“มุมมองสิทธิ” เป็นจดหมายข่าวของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จัดทำเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การนำข้อความหรือเรื่องราวบางส่วนหรือทั้งหมดไปเผยแพร่โปรดอ้างถึงแหล่งข้อมูล

ขอเชิญชวนผู้สนใจส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในจดหมายข่าว “มุมมองสิทธิ” ได้ตลอดทั้งปี ทั้งนี้เรื่องที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ ขอสงวนสิทธิ์ในการปรับปรุงข้อความเพื่อความเหมาะสม

บทความ/ข้อความ หรือความคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏอยู่ในจดหมายข่าว **“มุมมองสิทธิ”** เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประชาชนซึ่งเป็นผู้ที่อาจได้รับผลกระทบ ต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาในระดับนโยบาย โดยเครื่องมือหนึ่งที่มีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับในระดับสากล คือ หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ซึ่งเราสามารถนำมาปรับใช้เพื่อป้องกันผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากการดำเนินธุรกิจได้”

นางประกายรัตน์ อธิบายโดยสรุปว่า หลักการชี้แนะฯ ดังกล่าวมีสาระสำคัญบนพื้นฐาน 3 ประการ คือ 1) ภาครัฐต้อง**คุ้มครองสิทธิ**ของประชาชนจากการถูกละเมิดโดยธุรกิจ (Protect) 2) ภาคธุรกิจต้อง**เคารพสิทธิมนุษยชน** (Respect) เช่น สิทธิแรงงาน สิทธิของชุมชนในพื้นที่ และ 3) ภาครัฐและภาคธุรกิจต้องร่วมกัน**เยียวยาความเสียหาย**เมื่อผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้น (Remedy)

นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

การจัดทำบันทึกข้อตกลงเพื่อขับเคลื่อนหลักการชี้แนะฯ ร่วมกับ ก.ล.ต.

จากหลักการชี้แนะฯ ระดับสากลสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติ

เพื่อขับเคลื่อนการนำหลักการชี้แนะฯ ไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม ตลอด 3 ปีที่ผ่านมา กสม. จึงได้ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ อบรมให้ความรู้แก่หน่วยงานรัฐ เครือข่ายภาคธุรกิจและรัฐวิสาหกิจไทยในเรื่องการดำเนินธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชน และได้ผลักดันให้ภาคธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตเป็นภาคธุรกิจนำร่องที่นำหลักการชี้แนะฯ ไปปรับใช้ ด้วยกระบวนการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence) และการจัดทำรายการเช็คลิสต์ตรวจสอบสิทธิที่อาจได้รับผลกระทบสำหรับธุรกิจการโรงแรม

การดำเนินงานที่สำคัญอีกประการ คือการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการดำเนินธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชนให้แก่บริษัทเอกชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นกลุ่มธุรกิจหลักที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดย กสม. ได้ร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) จัดทำบันทึกข้อตกลงเพื่อขับเคลื่อนหลักการชี้แนะฯ ร่วมกันเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2562

ขณะเดียวกัน เมื่อรัฐบาลได้จัดทำร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (NAP) ซึ่งจัดทำขึ้นตามกรอบหลักการชี้แนะฯ ของสหประชาชาติ กสม. ได้ร่วมทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากภาคประชาชนต่อร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติฯ ดังกล่าว จนนำไปสู่ 12 ข้อเสนอต่อรัฐบาลในการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมาย เช่น การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและมาตรการการแก้ไขปัญหาด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน มาตรการป้องกันและเยียวยาที่มีประสิทธิภาพ และการนำนโยบายของรัฐบาลในเรื่องนี้ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม กระทั่งคณะรัฐมนตรีมีมติประกาศใช้แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 1 (ปี 2562 - 2565) เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2562 ส่งผลให้ไทยเป็นประเทศแรกในเอเชีย และเป็นประเทศที่ 23 ของโลกที่มีแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

นางประกายรัตน์ กล่าวว่าการเกิดขึ้นของแผนปฏิบัติการระดับชาติฯ นี้ อาจถือได้ว่าเป็นการ “จบงาน” การขับเคลื่อนในระดับนโยบายก้าวสำคัญของไทยสำหรับเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นทางการ นับตั้งแต่ที่หน่วยงานรัฐ ภาคธุรกิจ และกสม. ได้ลงนามเพื่อขับเคลื่อนหลักการชี้แนะฯ ร่วมกันเมื่อ 3 ปีก่อน

หนุนบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ขับเคลื่อนธุรกิจกับสิทธิฯ เพื่อความยั่งยืน

อย่างไรก็ดี งานในระดับการนำไปปฏิบัติ ยังไม่จบสิ้น โดยก้าวต่อไปของ กสม. ในฐานะสะพานเชื่อมกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน คือ การติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระดับชาติฯ ของรัฐ และการร่วมมือกับ ก.ล.ต. เพื่อจัดทำหลักสูตรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารระดับสูงรวมทั้งเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต่อการดำเนินธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชน การกำหนดเครื่องมือกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านให้บริษัทสามารถนำไปใช้ในการบริหารความเสี่ยงขององค์กรได้ และอาจประสานงานกับ ก.ล.ต. ให้มีการสร้างแรงจูงใจด้วยการให้รางวัลกับภาคธุรกิจที่ประกอบธุรกิจด้วยการเคารพสิทธิมนุษยชนตามหลักการชี้แนะฯ ที่ไม่ใช่เป็นการเพิ่มต้นทุน แต่เป็นการป้องกันความเสี่ยงของบริษัท รวมทั้งอาจกำหนดให้มีการรายงานเรื่องสิทธิมนุษยชนในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อีกด้วย

“ในยุคโลกาภิวัตน์การประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบ ไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน และไม่แสวงหาประโยชน์โดยมุ่งผลกำไรเพียงอย่างเดียว กลายเป็นมาตรฐานที่ประเทศคู่ค้าหรือร่วมลงทุนกับไทยคาดหวังภาคธุรกิจจึงควรรู้จัก เข้าใจ และนำหลักการชี้แนะฯ ไปปฏิบัติให้เกิดการดำเนินธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อความยั่งยืนขององค์กร สังคม และประเทศชาติ” กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวทิ้งท้าย

วิกฤตโควิด 19 : ข้อจำกัดด้านสิทธิมนุษยชนสู่ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายนที่ผ่านมา องค์การสหประชาชาติได้สำรวจการรับมือกับเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 ของทุกประเทศทั่วโลก โดยพบข้อกังวลเกี่ยวกับการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อยับยั้งและป้องกันการระบาดของโรค อันเป็นเหตุให้บางประเทศมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนและเลือกปฏิบัติจากมาตรการล็อกดาวน์เพื่อควบคุมการเดินทาง การจำกัดสิทธิในการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของประชากร การสั่งปิดกิจการและสถานที่เสี่ยง ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบทางด้านสังคม เศรษฐกิจ ในวงกว้าง

นายอันโตนิโอ กูเตอร์เรส เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ

อย่างไรก็ดี การบังคับใช้มาตรการที่เข้าข่ายการละเมิดและลดทอนสิทธิและเสรีภาพในช่วงที่มีวิกฤตการระบาดของโรค อาจเป็นเรื่องที่ทุกภาคยอมรับร่วมกันได้ เพราะถือเป็นเหตุฉุกเฉินที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนและต้องใช้แนวทางรับมือที่แตกต่างจากสถานการณ์ปกติ แต่การบังคับใช้มาตรการที่กระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนก็จำเป็นต้องมีกฎหมายรองรับและต้องบังคับใช้อย่างได้สัดส่วนและเหมาะสม คำนึงถึงหลักการด้านสิทธิมนุษยชน และจะต้องกำหนดกรอบเวลาประกาศใช้อย่างชัดเจน โดยไม่ปล่อยให้สถานการณ์เหล่านี้ยาวนานจนกลายเป็นภาวะปกติ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ รัฐจะต้องรับผิดชอบด้านการดูแลสวัสดิภาพของประชาชน ทั้งในช่วงวิกฤตและหลังวิกฤตผ่านพ้น ซึ่งรวมทั้งด้านสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจ รวมทั้งจะต้องมีการแผนฟื้นฟูที่ดีโดยประชาชนมีส่วนร่วม

ด้วยเหตุนี้ นายอันโตนิโอ กูเตอร์เรส เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ จึงได้ออกแถลงการณ์เพื่อเรียกร้องให้แต่ละประเทศให้ความสำคัญกับการเข้าถึงบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขของประชาชน รวมทั้งการจัดทำแผนช่วยเหลือในทุกด้าน โดยต้องคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนไปพร้อมกัน และต้องกระทำการต่าง ๆ อย่างรอบคอบเพื่อให้ประชาชนได้รับการปฏิบัติเหมือน ๆ กันอย่างทั่วถึง ซึ่งคำเรียกร้องนี้มีออกมา

ในขณะที่รัฐบาลในบางประเทศเริ่มพิจารณาการผ่อนคลายมาตรการควบคุมและป้องกันการระบาด ขณะที่องค์การอนามัยโลกออกมาเตือนก่อนหน้านี้แล้วว่า วิกฤตครั้งนี้ยังห่างไกลจากจุดสิ้นสุด และหลายประเทศเพิ่งอยู่ในขั้นต้นของการระบาด ขณะที่บางประเทศที่เคยมีรายงานสถานการณ์การระบาดของโรคที่ดีขึ้น กลับต้องเผชิญกับภาวะการระบาดของโรคระลอกใหม่ด้วย

นอกจากผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนแล้ว วิกฤตโควิด 19 ยังนำไปสู่ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่หลายคนก็ไม่ได้คิดถึง **ดังที่องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก** ออกมาเตือนว่า หากภาวะโลกร้อนดังเช่นในปัจจุบันยังดำเนินต่อไป อุณหภูมิของโลกจะเพิ่มขึ้น 1.5 องศาเซลเซียสภายใน 10 ปีข้างหน้า และหากสถานการณ์นั้นเกิดขึ้นจริง ๆ ผลกระทบที่ตามมาจะร้ายแรงจนไม่มีทางแก้ไขได้ และจะนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย ทั้งเรื่องสาธารณสุขและการแพทย์ รวมทั้งผลกระทบทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ประเด็นที่สำคัญคือ **การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การบริโภคของผู้คนในช่วงที่มีการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019** จนทำให้มีปริมาณขยะจากการบริโภคเพิ่มขึ้นมหาศาล ซึ่งหากยังมีการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้งเพิ่มมากขึ้น **อย่างไม่มีที่สิ้นสุด และสังคมยังไม่ตระหนักถึงมลพิษพลาสติกที่จะเกิดขึ้นในช่วงหลังจากนี้ เราจะต้องเผชิญกับวิกฤตทางนิเวศวิทยาอย่างหนัก** อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 จะเป็นเหตุให้การดำเนินกิจการของภาคอุตสาหกรรมหยุดชะงัก ซึ่งทำให้อัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของโลกลดลงราว 6% แต่องค์การอุตุนิยมวิทยาโลกเชื่อว่า เมื่อสถานการณ์ดีขึ้น อุตสาหกรรมทั้งหลายจะเร่งทำงานหนัก และสภาพอากาศก็จะเลวร้ายลงอย่างรวดเร็ว

สอดคล้องกับ Johan Rockström อาจารย์ด้านวิทยาศาสตร์โลกและผู้จัดการ Potsdam Institute ศูนย์วิจัยผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประเทศเยอรมนี

ซึ่งกล่าวถึงเป้าหมายของประชาคมโลกในการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกครั้งหนึ่งให้ได้ภายในปี ค.ศ. 2030 ว่า เพื่อไปสู่เป้าหมายนั้น ประชาคมโลกจะต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ได้ 7.6% ทุกปี หากแต่นักวิทยาศาสตร์คาดว่า อัตราการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปีนี้จะอยู่แค่ราว 4% แม้ว่าจะมีการบังคับใช้มาตรการล็อกดาวน์ช่วงโควิดในหลายประเทศก็ตาม

อาจารย์ด้านวิทยาศาสตร์โลก ยังคาดการณ์อีกว่า **หลังภาวะเศรษฐกิจถดถอยจากวิกฤตโควิด 19 ประเทศต่าง ๆ จะระดมใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มมากขึ้นเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ** เห็นได้จากวิกฤตฟองสบู่แตกเมื่อปี ค.ศ. 2009 ซึ่งปีดังกล่าว การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลดลง 1% ทว่าปีถัดมา ระดับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์กลับตึกกลับเพิ่มขึ้นกว่า 5% นั่นแสดงว่า หลังวิกฤตโควิด 19 มนุษย์โลกจะต้องรับมือกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ด้านเกรตา ธันเบิร์ก เยาวชนนักรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อมชื่อดัง ก็กล่าวในงานเสวนาออนไลน์เนื่องในโอกาสวันปกป้องโลก (Earth Day) ประจำปี ค.ศ. 2020 เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2563 ในทำนองเดียวกันว่า แม้หลายคนจะมองว่าวิกฤตโควิดส่งผลด้านบวกต่อสิ่งแวดล้อม หลังจากกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะการเดินทางข้ามประเทศ การเดินทางไปทำงาน หรือธุรกิจอุตสาหกรรม ต้องหยุดชะงัก จนส่งผลให้มลพิษและการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศลดลงอย่างไม่มีใครคาดคิดมาก่อน ทว่านั่นไม่ใช่เรื่องน่ายินดี เพราะวิกฤตนี้เป็นโศกนาฏกรรมของผู้คนมากมาย ยิ่งไปกว่านั้น กิจกรรมการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกและมลพิษในช่วงนี้ เป็นเพียงการหยุดชั่วคราว ไม่ได้เปลี่ยนแปลงระบบอย่างยั่งยืน

เกรต่ายังระบุว่า วิกฤตโควิดตอนนี้ เป็นเสมือนแว่นขยายสิ่งที่ใหญ่กว่า ชี้ให้เห็นว่าโรคระบาดเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตปัจจุบันที่ทำลายธรรมชาติและระบบเศรษฐกิจปัจจุบันเพราะบางเพียงไดยามเกิดวิกฤต

จะเห็นได้ว่า วิกฤตโควิด 19 นอกจากก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ และสิทธิด้านสุขภาพของประชาชนแล้ว ยังเป็นอีกปัจจัยที่นำไปสู่ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ภาวะโลกร้อนที่อาจทวีความรุนแรงอย่างก้าวกระโดด วิกฤตนี้จึงเป็นสถานการณ์อันท้าทายยิ่งสำหรับรัฐในการสร้างสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนกับการสร้างข้อจำกัดเท่าที่จำเป็น ซึ่งมีใช่เพียงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เช่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการประกอบอาชีพ เสรีภาพในการชุมนุม ฯลฯ ตามที่บัญญัติไว้ในหมวดที่ 3 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เท่านั้น แต่ภายในสถานการณ์เดียวกันที่อาจนำไปสู่วิกฤตทางสิ่งแวดล้อมในอนาคตอันใกล้ รัฐยังมีหน้าที่ต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 57 (2) ของรัฐธรรมนูญฯ อีกด้วย

“โคโรนาไวรัสเปลี่ยนวิธีการมองวิกฤตให้แก่เรา วิกฤตสอนให้เราฟังนักวิทยาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญ วิกฤตทำให้เราตัดสินใจไม่ทำตามใจตัวเอง แต่ทำสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับสังคมส่วนรวม วิกฤตที่ทำให้เรารุกขึ้นมารวมมือกันนี้เป็นทัศนคติที่ฉันหวังว่าจะแพร่หลายในสังคม”

คำกล่าวของเกรตา ธันเบิร์ก ช่วยเตือนใจให้เราทุกคนเห็นว่าในทุกวิกฤตย่อมมีโอกาสที่ทำให้สังคมได้บทเรียนและร่วมกันมองไปข้างหน้าเพื่อรับมือกับวิกฤตการณ์ที่อาจหนักหนากว่านี้ไปด้วยกัน

เกรตา ธันเบิร์ก เยาวชนนักรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อม

ที่มา

- กรีนพีซ. (18 พฤษภาคม 63). วิกฤตโควิด-19 กำลังซ้ำเติมวิกฤตขยะพลาสติกหรือไม่. สืบค้นจาก <https://www.greenpeace.org/thailand/story/16270/plastic-single-use-plastic-crisis-in-covid-19-situation/>
- สำนักข่าวสิ่งแวดล้อม. (23 เมษายน 63). ปาฐกถาวันปกป้องโลก เกรตาเตือน อย่านำวิกฤตโควิด ทำให้หลังสิ้นวิกฤตโลกร้อน. สืบค้นจาก <https://greennews.agency/?p=20929>
- ซินหัว. (23 เมษายน 63). ผู้นำยูเอ็นเรียกร้อง ‘ปกป้องสิทธิมนุษยชน ควบคู่รับมือโควิด-19’. สืบค้นจาก https://www.xinhua.com/inter/99981_20200424

17 พฤษภาคม วันสากลเพื่อยุติความเกลียดกลัว คนรักเพศเดียวกัน คนข้ามเพศ และคนรักสองเพศ (IDAHOT)

17 พฤษภาคม วันสากลเพื่อยุติความเกลียดกลัวคนรักเพศเดียวกัน คนข้ามเพศ และคนรักสองเพศ (International Day against Homophobia, Transphobia and Biphobia) หรือที่รู้จักกันในชื่อ วัน "IDAHOT" เป็นวันหนึ่งที่สะท้อนสถานการณ์ความรุนแรง การแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติที่คนเหล่านี้ต้องเผชิญ พร้อมทั้งเป็นการส่งเสียงไปยังรัฐบาลและสื่อสาธารณะให้เกิดความตระหนักในเรื่องนี้

วัน "IDAHOT" มีที่มาสืบเนื่องจาก เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2533 ที่ประชุมสมัชชาใหญ่องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) มีมติถอดเรื่องการรักเพศเดียวกันออกจากบัญชีความผิดปกติทางจิต หลังจากนั้นในปี 2547 จึงได้กำหนดให้วันที่ 17 พฤษภาคม ของทุกปี เป็นวันสากลเพื่อยุติความเกลียดกลัว คนรักเพศเดียวกัน คนข้ามเพศ และคนรักสองเพศ

ปัจจุบันสังคมมีความก้าวหน้าในการเปิดรับเรื่องความหลากหลายทางเพศมากขึ้น ในหลายๆ ประเทศมีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางเพศ เช่น ใต้หวันถือเป็นประเทศแรกในเอเชียที่รัฐสภาผ่านกฎหมายแต่งงานของคนเพศเดียวกัน ซึ่งทำให้คู่รักเพศเดียวกันในไต้หวันออกมาจดทะเบียนสมรสกันจำนวนมาก อย่างไรก็ตามกลับปรากฏรายงานข่าวว่า ภายหลังจากจดทะเบียนได้เพียง 3 สัปดาห์ มีคู่รักที่ต้องจดทะเบียนหย่าเป็นคู่แรก เนื่องจากถูกกดดันจากสังคม และการไม่ยอมรับของครอบครัว

ในสังคมไทย แม้ความหลากหลายทางเพศจะได้รับการยอมรับและเปิดกว้างมากขึ้น ดังเช่นผลสำรวจของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) เมื่อปี 2562 พบว่าคนไทยสนับสนุนให้มีกฎหมายหรือนโยบายเพื่อคุ้มครองสิทธิของกลุ่มคนหลากหลายทางเพศ แต่ยังคงมีการตีตรา แบ่งแยกและเลือกปฏิบัติปรากฏอยู่ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ชายที่รักสองเพศมีประสบการณ์การถูกตีตราหลายรูปแบบกว่าผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศกลุ่มอื่น ๆ

ด้วยเหตุนี้ ประชาชนหลายกลุ่มจึงมีความพยายามที่จะผลักดันให้เกิดกฎหมายเพื่อให้กลุ่มคนหลากหลายทางเพศได้รับการคุ้มครองหรือมีสิทธิเพิ่มมากขึ้น เช่น พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 หรือการผลักดันให้มีการร่างกฎหมายว่าด้วยคู่อชีวิต พ.ศ. เพื่อให้คนคู่รักเพศเดียวกันได้รับการรับรองสิทธิในด้านต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาตามขั้นตอนของกฎหมาย

ในปี นี้ แนวคิดในการจัดงานวันสากลเพื่อยุติความเกลียดกลัวคนรักเพศเดียวกัน คนข้ามเพศ และคนรักสองเพศ คือ 'Breaking the silence' หรือ 'ทลายความเงียบงัน' ซึ่งต้องการสนับสนุนให้คนหลากหลายทางเพศได้เปิดเผยอัตลักษณ์ทางเพศที่ถูกซ่อนไว้ และแสดงออกถึงความมีตัวตนของพวกเขา อย่างไรก็ตามนอกเหนือจากการเปิดเผยตัวตน สิ่งสำคัญคือ ต้องตระหนักร่วมกันว่า จะต้องทลายการตีตรา การเลือกปฏิบัติ และร่วมส่งเสียงเพื่อให้สังคมเกิดการปฏิบัติต่อกับกลุ่มคนหลากหลายทางเพศซึ่งเป็นเพื่อนมนุษย์เช่นเดียวกันอย่างให้เกียรติโดยไม่เลือกปฏิบัติต่อกันเพราะเพศวิถี หรือรสนิยมทางเพศที่แตกต่าง

ที่มา

- www.may17.org
- เว็บไซต์โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP)
- The Momentum. (15 พฤษภาคม 63). ทลายความเงียบงัน : ไอดาฮอต (IDAHOT) ในโลกอุดมคติ. สืบค้นจาก <https://themomentum.co/idahot-2020-breaking-the-silence/>

**สำนักงาน กสม. จัดพิธีและลงนามถวายพระพร
เนื่องในโอกาสวันฉัตรมงคล**

วันที่ 1 พฤษภาคม 2563 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดพิธีและลงนามถวายพระพรเนื่องในโอกาสวันฉัตรมงคล โดยมีนายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นายสมณ พรหมรส และนางสาวอารีวรรณ จตุทอง กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าร่วมพิธี ณ บริเวณด้านหน้าศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน ชั้น 7 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

**กสม. ร่วมพิธีลงนามถวายพระพรเนื่องในโอกาส
วันฉัตรมงคล ณ พระบรมมหาราชวัง**

วันที่ 4 พฤษภาคม 2563 นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นางฉัตรสุดา จันทร์ดีying นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ และนางภิรมย์ ศรีประเสริฐ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมถวายแจกันดอกไม้และลงนามถวายพระพรเนื่องในโอกาสวันฉัตรมงคล พระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ

ผู้ร้องเรียนให้มีการจัดการศึกษาโดยครอบครัวยื่นหนังสือขอให้ประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 นายคมสรณ์ เมธิกุล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในฐานะได้มอบหมายจากเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมายกรณีการจัดการการศึกษาโดยครอบครัว ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนร่วมกับเครือข่ายบ้านเรียนและผู้ร้องเรียน ให้มีการจัดการศึกษาโดยครอบครัวกรณีศาลปกครองกลางมีคำพิพากษายกฟ้องคดีที่ผู้ร้องเรียนฯ ยื่นฟ้องสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแห่งหนึ่ง ละเลยต่อหน้าที่ในการอนุมัติผลการจัดการศึกษา

โดยในวันเดียวกันผู้ร้องเรียนฯ ได้ยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์ด้านการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อเลขาธิการฯ โดยมีนายชินนทร์ เกตุปราษฎ์ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เป็นผู้แทนรับมอบหนังสือดังกล่าว ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

3 พฤษภาคม วันเสรีภาพสื่อมวลชนโลก (World Press Freedom Day)

เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2534 องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้เสนอให้สมาชิกใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติ (UN) ประกาศให้วัน 3 พฤษภาคม ของทุกปี เป็น “วันเสรีภาพสื่อมวลชนโลก” (World Press Freedom Day) เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักและเข้าใจถึงสิทธิและเสรีภาพในการคิด แสดงออกของสื่อมวลชน รวมทั้งการนำเสนอข้อเท็จจริงได้อย่างเสรีและปลอดภัย ตามหลักการพื้นฐานที่ได้กำหนดไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อที่ 19 ว่า “ทุกคนมีอิสรภาพในการแสดงความคิดเห็นและแสดงออก โดยปราศจากการแทรกแซง ตลอดจนการแสวงหา รับ ส่ง ข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นใดๆ โดยไม่มีพรมแดน”

โดยในปีนี้ องค์การยูเนสโกได้เผยแพร่แนวคิด “Journalism without fear or favour” หรือการสื่อสารมวลชนที่ปราศจากความกลัวและการแทรกแซงจากอิทธิพลใด เพื่อเป็นการยืนยันยึดในเสรีภาพและความเป็นอิสระของสื่อมวลชนในการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยเฉพาะในช่วงเวลา

ที่โลกกำลังเผชิญการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด 19 ซึ่งมีการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารมากมาย การสนับสนุนให้สื่อมวลชนได้นำเสนอข้อเท็จจริงที่ถูกต้องต่อประชาชนจะเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ช่วยในผ่านพ้นวิกฤตไปได้ นอกจากนี้ยังพบว่าที่ผ่านมา สื่อมวลชนทั่วโลกต้องเผชิญกับการแทรกแซงเสรีภาพจากทั้งทางการเมือง หรือเศรษฐกิจ มีการโจมตี ฟ้องร้องปิดปาก หรือการล่วงละเมิดอยู่บ่อยครั้ง โดยเฉพาะสื่อมวลชนหญิง อีกทั้งยังต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีที่อาจทำให้สื่อมวลชนต้องเผชิญกับความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ

ในวาระนี้ องค์การยูเนสโก จึงได้รณรงค์ให้ผู้คนทั่วโลก่วมเป็นพันธมิตรในการสนับสนุนสื่อมวลชนให้ต่อสู้เพื่ออิสรภาพและการนำเสนอข้อเท็จจริง โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ต้องเผชิญวิกฤตจากโรคระบาดเช่นทุกวันนี้

ที่มา : องค์การยูเนสโก (www.unesco.org),
องค์การสหประชาชาติ (www.un.org)

กรุณาส่ง

รัฐสิทธิ รักสิทธิ ไม่ละเมิดสิทธิ

ชำระค่าบริการเป็นเงินเชื่อ
ใบอนุญาตเลขที่ 9/2552
ปณฝ.ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550

อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 6-7 ฝั่งทิศใต้ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หากต้องการข้อมูล ข้อเสนอแนะและบอกรับชมมมองสิทธิ ฟรี! ติดต่อ :

สำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 6 และ 7 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง

เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 โทรศัพท์ 0 2141 3932, 0 2141 3920 โทรสาร 0 2143 9575

ขอความกรุณาตอบแบบประเมินออนไลน์

อ่านมุมมองสิทธิฉบับออนไลน์

